

Spremljevalni program:

sreda, 30. oktober 2024, ob 18. uri

Vodstvo po razstavi z umetnikom in dr. Jevgenijem Skavčekom

Kolofon razstave:
Marko Kociper JAZBEC IN OSTALI SVET

18. 9. – 10. 11. 2024
Galerija Ivana Groharja
Loški muzej Škofja Loka

Zanj: Saša Nabergoj
Kuratorica: Katerina Mirovič / Stripburger
Koprodukcija: Stripburger/Forum Ljubljana
Oblikovanje: Žan Kobal
Jezikovni pregled: Ana Kodolja
Prevod: Mateja Žuraj
Tehnična ekipa: Vida Grah, Boris Krajnc

**FORUM
LJUBLJANA**

STRIPBURGER

Galerija Ivana Groharja
Ivan Grohar Gallery

18. 9. – 10. 11. 2024
Kuratorica / Curator: Katerina Mirovič / Stripburger
Prost vstop / Free entrance

MARKO KOCIPER

JAZBEC IN OSTALI SVET

Marko Kociper je eden najplodovitejših slovenskih stripovskih avtorjev. V stripih brez dlake na jeziku in z obilico humorja razkriva ljudske slabosti in razne družbene anomalije, podobno neposreden pa je tudi njegov značilen risarski in pripovedni slog. Rdečo nit njegovega dela tvorita erotika in satira, pogosto se loteva tudi stripov po literarnih predlogah, kot so recimo zgodbe Vinka Möderndorferja, Mihe Mazzinija, Andreja Blatnika ali drugih literatov, v zadnjih letih pa se je posvečal tudi risanju zgodb o Butalcih Frana Milčinskega. Sila pomemben del njegovega opusa predstavljajo stripi o Jazbecu, ki zagotovo velja za najznamenitejši (in najkremenitejši) Kociprov stripovski lik.

Jazbečeve dogodivščine, ki zaenkrat tvorijo že skorajda dve trilogiji, torej kar pet stripovskih albumov, so satira, ki jo lahko žanrsko uvrstimo v pustolovski strip. Na pripovedni ravni tako sledimo razburljivi in razgibani stripovski zgodbi, ki jo Kociper scenaristično vešče in z obilico pikrega humorja vodi skozi številne napete trenutke, obenem pa se to hitro dogajanje, polno brutalnih zapletov in naglih preobratov, pa tudi silovitih erotičnih prizorov, ki v Kociprovih stripih nikoli ne umanjajo, odraža še v izrazito dinamičnih kompozicijah in hitrem prehajanju iz kadra v kader, kot bi šlo za film.

Na tokratni razstavi v Galeriji Ivana Groharja si lahko ogledamo originalne stripovske strani iz stripov o Jazbecu, ki so narisane s črnim tušem ter obogatene s številnimi šrafurami in sivinami, ustvarjenimi z akrilno barvo. V ospredju so figure, ki z mogočnimi in plastično moduliranimi ter pogosto precej mišičastimi telesi zakrivajo domala celoten dogajalni prostor in skorajda nikoli niso pri miru ter se gibajo tako intenzivno, da nenehno prestopajo meje stripovskih okvirčkov.

Vse to spremljajo tudi številni zvoki, ki so pogosto tako glasni, da se osvobodijo stripovskega oblačka, v katerem so sicer navadno zapisani, ter skupaj z dodatno poudarjenimi klicaji in vprašaji prehajajo v prostor risbe. Napeto branje stripa je podkrepljeno tudi z izredno živimi in sočnimi dialogi, v katerih ne manjka pristnega pogovornega jezika, slengovskih izrazov in duhovitih domislic. Pričujoča razstava tako ponuja izvrstno priložnost, da si vsako razstavljeno stripovsko stran pobliže ogledamo kot samostojno likovno delo in na njem poiščemo detajle, ki v knjižnem formatu niso tako razvidni, hkrati pa na njej lahko dodobra spoznamo Jazbeca in ves njegov svet tudi v drugačni razsežnosti. Razstava je namreč zasnovana kot ambientalna postavitev, zato z vstopom v galerijo tudi mi postanemo del Jazbečevega sveta.

V prvem prostoru se najprej znajdemo *V temačnih vodah*, najnovejši epizodi Jazbečevih dogodivščin, katere izidu v obliki samostojnega stripovskega albuma je razstava v prvi vrsti tudi posvečena. Poleg risb iz stripa zato najmarkantnejše mesto zaseda zidna poslikava gromozanske hobotnice, najaktualnejše v vrsti Jazbecu sovražnih sil, tam pa je seveda tudi točno tisto deblo, s pomočjo katerega se je Jazbečevi družini uspelo rešiti iz temačnih voda, in drugi predmeti, ki imajo pomembno vlogo v stripu. Podobno tudi v drugem prostoru poleg izsekov iz stripov, risb in ilustracij naletimo še na mnogotere materialne primerke iz Jazbečevega življenja, za katere so poskrbeli umetnik Andrej Štular ter kiparja Marko A. Kovačič in Rok Mohar, ki sta izdelala kipe, s katerimi liki iz stripov o Jazbecu dobijo tridimenzionalno obliko in postanejo del naše resničnosti. Kar v bistvu že ves čas tudi so.

Že od samega začetka namreč v zgodbah o Jazbecu poleg antropomorfnih živali nastopajo tudi ljudje z zvezd oziroma vesoljci, ki v strip ne vnašajo le nekaterih znanstvenofantastičnih elementov, ampak tudi našo vsakdanjo družbeno in politično realnost. Vesoljci so namreč predstavniki bogatih kapitalistov, ki želijo zavojevati svet in prevzeti oblast nad njim, pri tem pa jim ni mar, kaj vse brezsravno uničijo, onesnažijo ali poteptajo. Ljudje z zvezd torej simbolizirajo zunanjega sovražnika, ki se mu Jazbec – kot vnet borec za pravice šibkejših – vsakič znova neutrudno zoperstavlja. Pri tem ne gre le za tematizacijo večnega boja malega posameznika proti oblastnikom in sistemu, temveč predvsem za aluzijo na naš dandanašnji tukaj in zdaj, kar se še veliko bolj očitno konkretizira v *Sveti jezi*, literarno-vizualni kritiki sodobne slovenske družbe, oblastniških struktur in pohlepnosti, ki jo je Kociper ustvaril po besedilu Vinka Möderndorferja. Čeprav *Sveta jeza* ne spada k Jazbečevi sagi, se v vlogi pridigarja tu pojavi nihče drug kot Jazbec, zato so podobe iz nje predstavljene tudi na tokratni razstavi. Na njej se Jazbec pokaže tudi v mnogoterih drugih nenavadnih vlogah, na primer kot samooklicani popevkar, čigar peripetije so izhajale v reviji *Polet*, ali kot obiskovalec Striponije na grafiki *Pozdravi s Poljske*.

Mnogotere oblike, v katerih živi Jazbec, pa ne bi mogle obstajati, če si ga Kociper ne bi izmislil točno takšnega, kot si ga je. Nastanek njegovega lika so navdihnile legende severnoameriških Indijancev, v katerih ima osrednjo vlogo kojot, ki ga je Kociper v svojih stripih zamenjal za žival, ki je precej razširjena v slovenskih gozdovih, a se za razliko od medvedov, lisic, zajcev in drugih pogostih živalskih likov v literaturi, stripu in umetnosti na sploh

le redko pojavlja, če se že, pa nima vnaprej pripisanih nobenih tipičnih lastnosti, ki bi določale njen značaj. To je Kocipru omogočilo, da je Jazbeca lahko oblikoval po svoje: kot avtohtonega predstavnika naše rodne grude, ki ni ravno kreposten in mu – čeprav ima živalsko podobo – ni tuje prav nič človeškega. Zaradi tega je bliže nam, navadnim smrtnikom, kot pa kakšnim vzornim stripovskim superherojem, ki z Jazbecem pravzaprav nimajo veliko skupnega, razen tega, da je tudi on – čeprav nepopoln in daleč od kakšnega vzornega vedenja – na tak ali drugačen način zmožen razrešiti prav vse težave, predvsem pa se je vedno pripravljen neustrašno podati v nov boj in novi pustolovščini naproti. Samo še kavico spiše, pokadi obvezno cigareto, si potegne gate gor in je spet pripravljen na akcijo.

MARKO KOCIPER (1969) je na stripovsko sceno vstopil sredi devetdesetih let, ko je kot samouk hitro pritegnil pozornost z risarsko bravuroznostjo. Izdal je več stripovskih albumov, svoja dela pa objavil v številnih publikacijah (*Stripburger*, *Apokalipsa*, *Mladina*, *Literatura*, *Dnevnik* ...); med letoma 2005 in 2012 je stripe tedensko objavljala tudi v reviji *Polet*. Za svoje ustvarjanje je prejel delovno štipendijo ZDSL. Njegova dela so bila razstavljena na številnih stripovskih festivalih in drugih kulturnih prizoriščih.